

KONVENCIJA (BROJ 22) O NAJMU MORNARA, 1926.

Član 1

1. Ova se Konvencija primjenjuje na sve pomorske brodove registrovane u zemlji jednog od Članova koji je ratifikovao ovu Konvenciju i na sve brodovlasnike, kapetane i mornare ovih brodova.
2. Ona se ne primjenjuje:
 - a) na ratne brodove;
 - b) državne brodove koji nijesu u trgovačkoj službi;
 - c) brodove određene za nacionalnu kabotažu;
 - d) na jahte za uživanje;
 - e) na brodove pod imenom »Indian country craft«;
 - f) na ribarske ladje;
 - g) na brodove ispod 100 tona ili 300 metara kubnih bruto zapremine i kad se tiče brodova koji služe za »home trade« (domaću trgovinu), čija je zapremina manja od zapremine koja je predviđena nacionalnim zakonodavstvom, koje je na snazi u vrijeme usvajanja ove Konvencije.

Član 2

U cilju primjene ove Konvencije sledeći izrazi moraju imati ovo značenje:

- a) izraz »brod« označava svaki brod ili ladju ma kakve prirode bili, javne ili privatne svojine, koji obično vrše pomorsku plovidbu;
- b) izraz »mornar« označava svako lice zaposleno ili najmljeno na brodu, u ma kakvom svojstvu, i koje se ubraja u posadu, izuzev kapetana, pilota, djaka na školskim brodovima i učenika kad su vezani naročitim ugovorom o stručnom obrazovanju; ovaj izraz isključuje posadu ratne flote i ostala lica koja su u stalnoj državnoj službi;
- c) izraz »kapetan« označava svako lice, koje komanduje jednim brodom i kome je on povjeren, izuzimajući pilote;
- d) izraz »brodovi u službi domaće trgovine« odnosi se na brodove koji su u službi trgovine koja se vrši između pristaništa jedne opredijeljene zemlje i pristaništa susjedne zemlje u geografskim granicama, koje su određene nacionalnim zakonodavstvom.

Član 3

1. Ugovor o najmu potpisuje brodovlasnik ili njegov zastupnik i mornar. Mornaru i, eventualno, njegovom savjetodavcu, moraju se dati olakšice da ispituju ugovor o najmu prije nego što on bude potpisan.
2. Uslovi, pod kojim mornar potpisuje ugovor, moraju biti utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom tako da osiguraju kontrolu nadležne javne vlasti.

3. Prethodne odredbe, koje se tiču potpisivanja ugovora, smatraju se ispunjene ako se ustanovi jednim aktom nadležne vlasti da su odredbe ugovora bile podnijete pismeno ovoj vlasti i da je na njih pristao istovremeno brodovlasnik ili njegov predstavnik, i mornar.
4. Nacionalno zakonodavstvo mora da predvidi odredbe koje garantuju da je mornar razumio smisao odredaba ugovora.
5. Ugovor ne smije sadržati nikakvu odredbu koja bi bila u suprotnosti sa nacionalnim zakonodavstvom ili ovom Konvencijom.
6. Nacionalno zakonodavstvo mora predvidjeti i sve druge formalnosti i garancije koje se tiču zaključivanja ugovora, a koje se smatraju potrebnim radi zaštite i interesa brodovlasnika i mornara.

Član 4

1. Biće preduzete pogodne mjere, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, koje će garantovati da ugovor o najmu ne sadrži nikakav uslov kojim bi se stranke unaprijed saglašavale da odstupe od normalnih pravila o nadležnosti sudova.
2. Ova odredba se ne smije tumačiti kao da isključuje pribjegavanje arbitraže.

Član 5

1. Svaki mornar mora dobiti jedan dokument koji sadrži napomenu o tome šta on ima da radi na brodu. Nacionalno zakonodavstvo mora odrediti oblik ovog dokumenta, napomene koje se u njemu moraju nalaziti i uslove pod kojima se ima sačiniti.
2. Ovaj dokument ne može sadržavati nikakvu ocjenu o kakvoći rada mornara i nikakvo naznačenje o njegovoj plati.

Član 6

1. Ugovor o najmu može biti zaključen bilo za određeno trajanje bilo za putovanje, ili ako nacionalno zakonodavstvo to dopušta, za neodređeno trajanje.
2. Ugovor o najmu mora jasno označavati uzajamna prava i obaveze svake strane.
3. Ugovor o najmu mora obavezno sadržavati ova naznačenja:
 - 1) ime i prezime mornara, dan njegovog rođenja ili doba starosti kao i mjesto njegovog rođenja;
 - 2) mjesto i dan zaključenja ugovora;
 - 3) označenje broda ili brodova, na kome ili na kojima se mornar obavezuje da služi;
 - 4) brojno stanje posade broda, ako nacionalno zakonodavstvo propisuje ova naznačenja;
 - 5) putovanje ili putovanja koja će se učiniti ako mogu biti određena u trenutku stupanja u najam;
 - 6) službu koju će mornar imati da vrši;
 - 7) ako je moguće mjesto i dan kada će mornar biti dužan da se javi na brod radi započinjanja službe;
 - 8) sledovanje u hrani mornaru, izuzev slučaja gdje nacionalno zakonodavstvo predviđa kakav drugi režim;
 - 9) iznos njegovih plata;
 - 10) kraj ugovora, tj:
 - a) ako je ugovor bio zaključen za jedno određeno trajanje, datum utvrđen za isticanje ugovora;
 - b) ako je ugovor bio zaključen za putovanje, mjesto opredjeljenja ugovoreno za kraj ugovora i naznačenje roka po isteku kojeg će mornar biti oslobođen poslije prispjeća u ovo mjesto;

- c) ako je ugovor bio zaključen za jedno neodređeno trajanje, uslove pod kojima će svaka stranka moći da otkáže ugovor, kao i rok otkaza, s tim da ovaj rok ne može biti kraći za brodovlasnika nego za mornara.
- 11) Plaćeno godišnje odsustvo, koje se daje mornaru poslije jedne godine provedene u službi u istoj posadi, ako nacionalno zakonodavstvo predviđja jedno takvo odsustvo.
 - 12) Sva druga naznačenja koja može da propiše nacionalno zakonodavstvo.

Član 7

Kad nacionalno zakonodavstvo predviđja na brodu spisak posade ono mora naznačiti, da ugovor o njemu treba da se prepiše u spisak posade ili da mu se priloži.

Član 8

Da bi se mornaru dalo prilika da se uvjeri u prirodu i obim svojih prava i dužnosti, nacionalno zakonodavstvo mora predvidjeti odredbe koje utvrđuju potrebne mjere, kako bi mornar mogao tačno da se obavijesti na brodu o uslovima svoga zaposlenja, bilo i sticanjem uslova ugovora o najmu na jednom mjestu koje je lako pristupačno posadi bilo kakvom drugom pogodnom mjerom.

Član 9

1. Ugovor o najmu na neodređeno trajanje ističe otkazom ugovora od jedne ili druge stranke u pristaništu utovara ili istovara broda i pod uslovima da rok otkaza, koji mora biti najmanje 24 časa, bude poštovan.
2. Otkaz se mora dati napismeno; nacionalno zakonodavstvo mora da odredi uslove pod kojima otkaz mora biti dat, tako da bi se izbjegao svaki kasniji spor između stranaka.
3. Nacionalno zakonodavstvo mora da utvrdi izuzetne okolnosti u kojima otkazni rok, čak i kad je pravilno dat, neće imati za posledicu raskid ugovora.

Član 10

Ugovor o najmu, bilo zaključen za putovanje za određeno trajanje ili neodređeno trajanje, biće pravno raskinut u ovim slučajevima:

- a) uzajamni pristanak stranaka;
- b) smrt mornara;
- c) propast ili apsolutna plovna nesposobnost broda;
- d) svaki drugi uzrok predviđen nacionalnim zakonodavstvom ili ovom Konvencijom.

Član 11

Nacionalno zakonodavstvo mora utvrditi okolnosti pod kojima brodovlasnik ili kapetan može odmah otpustiti mornara.

Član 12

Nacionalno zakonodavstvo mora također utvrditi okolnosti u kojima mornar ima prava da zahtijeva svoje neposredno iskrcavanje.

Član 13

1. Ako mornar dokaže brodovlasniku ili njegovom zastupniku, bilo da ima mogućnosti da dobije zapovjedništvo kakvog broda ili mjesto oficira ili oficira mehaničara ili ma kakvo drugo mjesto zaposlenja veće od onoga koje zauzima, bilo da usljed prilika koje su nastupile poslije njegovog ugovora o najmu, njegov odlazak ima za njega kapitalan interes, može tražiti svoj otpust pod uslovom da osigura, bez novih troškova za brodovlasnika, svoju zamjenu jednim stručnim licem koje prima i brodovlasnik ili njegov zastupnik.
2. U ovom slučaju mornar ima prava na platu koja odgovara trajanju njegove službe.

Član 14

1. Ma kakav bio uzrok isticanju ili raskidanju ugovora, oslobodjenje od svake obaveze mora biti konstatovano na dokumentu koji se izdaje mornaru prema članu 5, i u spisku posade, jednim specijalnim naznačenjem koje mora biti, na zahtjev jedne ili druge strane, snabdijevano vizom nadležne javne vlasti.
2. U svakom slučaju, mornar ima pravo da zahtijeva od kapetana jedno zasebno izdato uvjerenje o kakvoći svoga rada, ili u najmanju ruku da li je potpuno ispunio obaveze svoga ugovora.

Član 15

Nacionalno zakonodavstvo će predvidjeti pogodne mjere koje će osigurati poštovanje odredaba ove Konvencije.

Član 16

Službena ratifikovanja ove konvencije u uslovima utvrđenim Ustavom MOR, dostavljaju se generalnom direktoru Međunarodnog biroa koji će ih registrovati.